

PASSAR-SE DE LA RATLLA

UNITAT DIDÀCTICA SOBRE CIBERASSETJAMENT

Materials i Preparació

- Veure prèviament el vídeo “Stacy’s Story” - La història de la Stacy”
- Fer còpies de la Fitxa per a l’alumnat: “Ciberassetjament - Passar-se de la ratlla”, una per a cada alumne
- Llegir la Guia del professorat i seleccionar un dels casos per analitzar amb l’alumnat

Nivell: ESO

Temps: 55 min

Competència bàsica de l’àmbit digital

Adquirir hàbits saludables de les TIC vinculats a la prevenció de riscos

Contingut clau: assetjament digital

Activitat d’introducció (10 minuts)

Pregunta:

De quina manera tu i els teus amics/amigues us feu bromes a Internet per gaudir i riure junts?

(Exemples de respostes)

- enviant acudits
- alterant fotos per fer riure
- etc...

Pregunta:

Fins a quin punt podem continuar fent aquestes coses sense “passar-se de la ratlla”? Quins indicis tenim per saber que ens hem passat? Com et sentiries en aquestes situacions?

(Exemples de respostes)

- Sentir una mica de por
- Sentir que està fora del teu control i no pots fer res
- Sentir que la teva reputació pot ressentir-se’n
- Sentir-te en perill

Pregunta:

Heu sentit en algun moment el següent vocabulari?

Harassing: (bombardeig)

Deceiving: (engany)

Flaming: (insult públic)

Hate speech: (discurs d’odi)

Assenyalar que tots aquests exemples “passen de la ratlla” i són considerats com **ciberassetjament** (cyberbullying)

OBJECTIUS

L’alumnat serà capaç de:

- Analitzar comportaments d’assetjament en línia que ‘passen de la ratlla’
- Conèixer les diferents tipologies d’assetjament en línia que es poden patir
- Entendre el punt de vista d’adolescents que han estat assetjats, posar-se en el seu lloc i oferir-los solucions

PARAULES CLAU

- **Harrassing: (bombardeig)**

Bombardejar algú amb missatges a través de mitjans digitals o amb contacte físic reiteratiu

- **Deceiving: (engany)**

L’ús de noms falsos, fer-se passar per una altra persona o crear un perfil fals en nom d’una altra persona

- **Flaming: (insult públic)**

Insultar algú en espais digitals públics fent ús en molts casos de lletra majúscules

Debat: Per què hi ha gent que no vol compartir i parlar de les situacions de ciberassetjament? Quins avantatges hi ha si parlem amb algú? Quins desavantatges? Encara que no posis nom a les situacions que et fan sentir incòmode, sempre s’ha de parlar amb algú, preferiblement amb una persona adulta.

PART 1: Vídeo 'La història de la Stacy' (15 minuts)

- **Introducció del vídeo:** Explicació als alumnes que veuran un vídeo subtitulat d'una adolescent que reflexiona sobre la seva mala experiència de ciberassetjament. *(Podeu veure'l en línia o descarregar-lo des de l'enllaç amb el vostre identificador XTEC)*
- Dividir la classe en grups de 4 o 5 alumnes
- Distribuir les còpies de "**Fitxa de l'alumnat – Ciberassetjament - Passar-se de la ratlla**" a cada grup i demanar-los que responguin les preguntes.
- Després de parlar i contestar les preguntes **en petit grup**, encoratjar l'alumnat a parlar i compartir les seves opinions amb **el grup classe (respostes a la guia per al professorat.)**

http://www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=85855&p_sub=CA

PART 2: Anàlisi d'un CAS PRÀCTIC (15 minuts)

- **Seleccionar** el cas que interessi més per comentar a l'aula dels dos que es presenten a la **guia del professorat**.
- **Llegir** el cas en petits grups. (Exemples de casos reals)
- **Conversar** en gran grup i encoratjar els petits grups a compartir les seves reaccions del cas estudiat amb els altres grups. Parlar obertament del cas, referint-vos a la guia.
- **Remarcar** que és molt difícil saber quines són les intencions de les persones que troben a Internet. Explicar a l'alumnat que té poca importància la manera en la qual el missatge ha estat enviat; quan diem coses amb la intenció de "fer mal" a alguna persona, els centres educatius i el professorat, fins i tot la policia, s'ho prenen molt seriosament. En tots aquests casos s'ha de parlar amb els pares, amb els professors o amb un adult de confiança, sobretot quan hi ha qualsevol sospita de perill.

Es poden fer servir les preguntes següents per avaluar l'assoliment dels objectius per part de l'alumnat. Per acabar els alumnes poden omplir la rúbrica d'autoavaluació. Addicionalment, l'alumnat pot escriure les seves reflexions en un portafolis personal o en un bloc/wiki del centre.

Com et sents quan una situació passa de ser inofensiva a ser perjudicial? (passa de la ratlla)

Quines són les tipologies de ciberassetjament que reconeixes en aquesta unitat?

Quins consells donaries a companys/companyes que estan patint ciberassetjament?

Possibles respostes

Quan una situació ja no és divertida sinó que comença a ser perjudicial o a fer-te por, s'ha de començar a prendre seriosament. Quan pensis que no saps com sortir-te'n i et preocupa la teva reputació amb els companys.

Bombardeig – Els missatges/insults enviats dia i nit a L'Èric.

Engany – La Laura rep missatges de gent no identificada.

Flaming – Llenguatge cruel que s'ha fet servir amb la Stacy a MySpace

Discurs d'odi – En tots els casos.

- Explicar-ho als pares, als professors o a un adult de confiança.
- Parlar amb amics/amigues de confiança i explicar què t'està passant.

Activitat d'extensió:

L'alumnat fa una "pluja d'idees" sobre un sistema anònim de denúncies. Explicar que la majoria de l'alumnat denunciaria el ciberassetjament si fos de manera anònima. Demanar l'alumnat que faci una altra pluja d'idees de sistemes de denunciar els casos al centre. Pensar en un pla concret per abordar aquest problema i fer una proposta a la direcció del centre o al seu tutor.

Activitat complementària:

L'alumnat pot fer un entrevista a una persona coneguda que hagi patit assetjament o a una altra persona que s'ha passat de la ratlla. Què van fer? Com es va solucionar el problema? Haguessin reaccionat d'una altra manera avui en dia? Quins consells ens poden oferir?

*Per acabar amb la unitat, encoratjar els alumnes a escriure què han après del ciberassetjament escrivint les seves reflexions a la fitxa de l'alumnat.

PREGUNTES RELACIONADES AMB EL VÍDEO

Instruccions:

El vídeo “La història de la Stacy” és un cas real. L’objectiu de les preguntes següents és que l’alumnat agafi un esperit crític envers la informació que ha rebut sobre el ciberassetjament.

Per quina raó comencen a amenaçar la Stacy al principi?

Tot ha començat per un “malentès”. Les noies pensaven que la Stacy anava pel xicot d’una de les noies però en realitat el noi era el cosí de la Stacy! Encara que no fos així, en cap cas, el comportament de les noies no és el correcte.

Amb quines accions les companyes s’han “passat de la ratlla”?

Des del principi les companyes s’han passat de la ratlla. L’han començat a insultar públicament a “MySpace” i amb el temps les amenaces han empitjorat.

La Stacy diu, “La gent parla lliurement quan hi ha distància pel mig”. Què vol dir?

Ajuda els alumnes a no prendre’s aquesta frase “literalment”.

- La gent diu mentides a Internet perquè no et veu la cara.
- La gent és més cruel a Internet perquè no pots reaccionar.
- Darrera la pantalla, la gent se sent invencible.

Què és pitjor, que la situació es trobi a Internet o a la vida real?

L’important és assenyalar algunes diferències i semblances de les dues formes d’assetjament:

- A Internet és més públic.
- És més fàcil dir les coses i de manera més cruel.
- Assetjament és el mateix, a Internet que a la vida real.

La mare de la Stacy li diu que ha d’explicar-ho a l’escola i ella contesta que seria pitjor. Estàs d’acord? Explica el perquè.

Sempre és millor explicar-ho a algú de confiança perquè et podran ajudar. (tutor/tutora, professor/a de confiança, etc...)

CASOS PRÀCTICS

Instruccions:

El cas 1 **Atacat per totes bandes** té a veure amb aquells alumnes que bombardegen i intimiden algun company que tingui complexos.

Procediment

En grups de 4 o 5, l'alumnat llegeix el cas, contesta les preguntes i posteriorment fa un debat amb tota la classe.

El cas 2 **L'Informer** tracta el tema de la pàgina de tafaneries Informer de Facebook. Dues noies d'ESO s'hi connecten i llegeixen entre moltes altres entrades banals, un comentari ofensiu cap a una d'elles i com d'altres companys s'hi afegeixen.

Procediment

En grups de 4 o 5, l'alumnat llegeix el cas, fa una 'pluja d'idees' d'avantatges, desavantatges i dubtes i posteriorment fa un debat amb tota la classe.

CAS PRÀCTIC 1: Atacat per totes bandes

Els pares de l'Èric li fan molta pressió perquè estudiï i tregui bones notes. Els seus companys se'n riuen perquè treballa i estudia molt però sense gaire èxit. Rep missatges de text constantment, dia i nit, referits a les seves males notes. La paraula "imbècil" sempre apareix en algun lloc dels missatges. Avui ha rebut un missatge d'un número que no té localitzat, amb una foto del seu cos amb la cara de porc. Les paraules, 'Per què sóc tant tonto?' apareixen al costat de la seva foto. L'Èric està quasi segur que sap qui és la responsable d'aquesta missatge. (una noia molt popular)

Possibles respostes

1. Quines tipologies de ciberassetjament van utilitzar els companys de l'Èric? Quina evidència en tens?

Bombardejament – pels textos del mòbil
'Flaming' – pels insults

2. Com creus que se sent l'Èric? Quins elements el fan sentir-lo d'aquesta manera?

- Segurament se sent "atrapat", com si no pogués escapar de la crueltat dels seus companys.
- Se sent mal alumne pels resultats que obté, malgrat que estudia molt.
- Pot sentir que no té elecció perquè la persona que fa el ciberassetjament és tan popular que ningú es posarà del seu costat.

3. Què li proposes fer? Com es pot solucionar la situació?

Hauria de parlar amb els pares, els professors o amb un adult de confiança.
A més, pot compartir-ho amb amics/amigues de confiança.

CAS PRÀCTIC 2: Informer

La Laura i la Mar han arribat a casa i s'han connectat a l'Informer del seu institut. Hi ha un munt de comentaris estúpids i una bona pila de xafarderies a més de múltiples intents de "lligar":

"Totes les noies de 4A volem un fill de ZZ"

"diuen que la foto de perfil de la XX es mol provocativa, l'heu vista???"

"Hola NN fa temps que et miru. Ens creuem sempre a les escales de l'insti. Em sembles preciosa. M'agradaria coneixe't. M'encantaria que em donessis l'oportunitat de dir-te TESTIMU"

No paren de riure. De sobte apareix en el mur:

"la Laura S. fa mala olor"

i a continuació es desapareixen els "m'agrada" i comencen a aparèixer comentaris: *"què dius???"* *Apesta"*

"buff, no hi ha qui pugui seure amb ella"

"és la novia de PORKY, oinc ,oinc"

"l'hauriem de fer fora de l'insti, ho empesta tot"...

Després de llegir aquest cas, primer individualment i després en petit grup escriu els avantatges, els inconvenients i els dubtes que et plantegen llocs de tafaneries anònimes com ara **l'INFORMER**.

Possibles respostes de l'alumnat

Avantatges	Inconvenients	Dubtes
<ul style="list-style-type: none"> • És un nou canal de comunicació • Pot ajudar a la gent tímida a expressar-se • Facilita que puguis posar-te en contacte amb gent que t'agrada • T'assabentes de coses d'altres persones • Formes part d'un grup • És divertit	<ul style="list-style-type: none"> • És anònim • Hi ha gent a qui l'anonimat dóna poder • De vegades es falta el respecte • Té una enorme capacitat d'expansió • Pot afectar les relacions • Pot convertir-se en un mitjà per assetjar algú • Pot fer mal a algú • Se li dedica molt de temps i pot afectar els estudis • És addictiu	<ul style="list-style-type: none"> • Per què diem a través d'informer coses que no diríem cara a cara? • Hi ha alguna mena de requisits per ser l'informer d'un lloc concret? • Qui controla els comentaris? • Quins són els criteris de control? • Jo mateix puc eliminar un missatge que he enviat a informer? • Si li demano a informer que elimini un missatge que jo he enviat ho farà?

Valoració del professorat: Per poder fer una valoració positiva de l'Informer hem d'assegurar-nos que en fem un bon ús. Per evitar els "efectes tòxics" d'aquesta nova plataforma de comunicació hem de ser prudents, pensar bé allò que diem i les conseqüències que pot tenir, que tothom té dret a la intimitat, però sobretot, hem de respectar-nos a nosaltres mateixos i als altres.

Guia de debat a partir del vídeo “La història de la Stacy”

Després de veure el vídeo, llegiu aquestes preguntes i discutiu-les en petit grup. Anoteu les possibles respostes

1. Per quina raó comencen a amenaçar la Stacy al principi?
2. Amb quines accions les companyes s’han “passat de la ratlla”?
3. La Stacy diu, “La gent parla lliurement quan hi ha distància pel mig”. Què vol dir?
4. Què és pitjor, que la situació es trobi a Internet o a la vida real?
5. La mare de la Stacy li diu que ha d’explicar-ho a l’escola i ella contesta que seria pitjor. Estàs d’acord? Explica el perquè.

Trieu un dels dos casos pràctics següents i després, en petit grup, escriviu els avantatges, els inconvenients i els dubtes que us plantegen

Cas pràctic 1: Atacat per totes bandes

Els pares de l’Èric li fan molta pressió perquè estudiï i tregui bones notes. Els seus companys se’n riuen perquè treballa i estudia molt però sense gaire èxit. Rep missatges de text constantment, dia i nit, referits a les seves males notes. La paraula “imbècil” sempre apareix en algun lloc dels missatges. Avui ha rebut un missatge d’un número que no té localitzat, amb una foto del seu cos amb la cara de porc. Les paraules, ‘Per què sóc tant tonto?’ apareixen al costat de la seva foto. L’Èric està quasi segur que sap qui és la responsable d’aquesta missatge. (una noia molt popular

Cas pràctic 2: Informer

La Laura i la Mar han arribat a casa i s’han connectat a l’Informer del seu institut. Hi ha un munt de comentaris estúpids i una bona pila de xafarderies a més de múltiples intents de “lligar”:

“Totes les noies de 4A volem un fill de ZZ”

“diuen que la foto de perfil de la XX es mol provocativa, l’heu vista???”

“Hola NN fa temps que et miru. Ens creuem sempre a les escales de l’insti. Em sembles preciosa. M’agradaria coneixe’t. M’encantaria que em donessis l’oportunitat de dir-te TESTIMU”

No paren de riure. De sobte apareix en el mur:

“la Laura S. fa mala olor”

i a continuació es disparen els “m’agrada” i comencen a aparèixer comentaris: *“què dius???”* Apesta”

“buff, no hi ha qui pugui seure amb ella”

“és la novia de PORKY, oinc ,oinc”

“l’hauriem de fer fora de l’insti, ho empesta tot”...

UNITAT DIDÀCTICA SOBRE CIBERASSETJAMENT. “PASSAR-SE DE LA RATLLA”

Rúbrica d'avaluació

En aquesta rúbrica d'avaluació trobareu els criteris d'avaluació que farà servir l'alumnat per valorar la tasca **individual** que ha realitzat en aquesta unitat.

	Puc millorar (1)	Correcte (2)	Bo (3)	Excel·lent (4)
Coneixement del tema	No he après gaire del tema del ciberassetjament.	Ara conec una mica més que abans del tema del ciberassetjament.	Ara conec força millor que abans el tema del ciberassetjament. Sabré identificar fàcilment les conductes quan es produeixin.	Ara coneixem força millor que abans aquest tema del ciberassetjament. Sabré identificar fàcilment les conductes quan es produeixin i tindrè eines per afrontar-lo i prevenir-lo. Si cal, sabré a qui demanar ajuda.
Qualitat del treball	No he contestat totes les qüestions que planteja la unitat i ho he fet molt breument i no sempre correctament.	He contestat totes les qüestions que planteja la unitat de manera breu i no sempre correctament.	He contestat totes les qüestions que planteja la unitat, de manera concreta i correctament.	He contestat totes les qüestions que planteja la unitat, de manera concreta, correctament i amb coherència.
Aportació individual al grup	He fet una part de la meva tasca individual, però no ho he explicat als meus companys.	He fet la meva tasca individual i la he explicat als meus companys.	He fet la meva tasca individual, la he explicat als meus companys i he acceptat les seves crítiques.	He fet la meva tasca individual i ho he explicat als meus companys i he acceptat les seves crítiques. Les bones aportacions les he incorporat i he eliminat allò que conjuntament hem considerat erroni.
Cooperació	He aportat poques idees i suggeriments.	He participat aportant algunes idees i suggeriments.	He participat aportant idees i he fet observacions i suggeriments adequats.	He participat activament aportant idees, fent observacions i suggeriments molt interessants i rellevants per al tema.
Gestió dels conflictes	En els punts de desacord, no he escoltat els altres perquè crec que jo tinc raó i no em poso en el lloc de l'altre.	En els punts de desacord he escoltat i respectat les opinions dels companys.	En els punts de desacord he escoltat les opinions i he aportat les meves opinions ben argumentades tot i no arribar a un acord.	En els moments de desacord, he argumentat les meves opinions, he escoltat i valorat les dels altres i hem arribat a un consens satisfactori per tots.